

Offentlighedsloven: åbenhed hos befolkningen, ikke i forvaltningen

Muligheden for at søge aktindsigt er vital for pressens mulighed for at føre kontrol med det politiske liv, og flere politiske skandaler ville således ikke være blevet afsløret, hvis ikke journalister havde fået aktindsigt i mødekalendere, interne notater etc. Den indskrænkning af åbenhed, som lovforslaget om en ny offentlighedslov på visse punkter lægger op til hos landets magthavere står i skarp kontrast til et betydeligt antal af lovforslag, som Folketinget har vedtaget, der søger at påbyde virksomheder og borgere krav om øget åbenhed. Fra Folketingsåret 2009-2010 og frem til i dag, er der i denne periode blevet fremsat 11 lovforslag, der pålægger private og/eller virksomheder kontrol, som følge af ønsket om øget åbenhed. Disse lovforslag er alle et udtryk for, at myndighederne ikke nærer tillid til befolkningen, mens den nye offentlighedslov giver indtryk af, at befolkningen bør have tillid til det, magthaverne foretager sig. Det anbefales derfor, at særligt offentlighedslovens bestemmelser §§ 22, 24 og 27 ændres således, at der skabes den nødvendige åbenhed i forvaltningsniveauet, som giver borgere og offentligheden mulighed for at kontrollere det grundlag, som regeringen og Folketinget træffer beslutninger på, på samme vis som regeringen kræver øget åbenhed i forhold til virksomheder og private. Endelig konkluderes det, at revisionsbestemmelser, som foreslået af justitsministeren, ofte ender uden egentlige revisioner og derfor ikke er et tilstrækkeligt værn mod misbrug.

Baggrund

3. oktober 2012 indgik SRSF-regeringen en politisk aftale med Venstre og De Konservative om en ny offentlighedslov, der skal afløse den nugældende offentlighedslov fra 1985. I forlængelse heraf fremsatte regeringen 7. februar 2013 forslag til lov om offentlighed i forvaltningen (herefter "lovforslaget").¹ Lovforslaget har baggrund i Offentlighedskommissionens betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven² og svarer i det store hele til det lovforslag, den daværende VK-regeringen fremsatte i 2010.³ Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Liberal Alliance står alle uden for den politiske aftale og har forholdt sig kritisk til lovforslaget.

Formålet med den nye lov følger af lovforslagets § 1, stk. 1, hvoraf fremgår, at loven har til formål at sikre åbenhed hos myndigheder m.v. med henblik på navnlig at understøtte (1) informations- og ytringsfriheden, (2) borgernes deltagelse i demokratiet, (3) offentlighedens kontrol med den offentlige forvaltning, (4) mediernes formidling af informationer til offentligheden og (5) tilliden til den offentlige forvaltning. Tilføjelsen af en sådan formålsbestemmelse er en nyskabelse i forhold til den nugældende offentlighedslov.

Nedenfor gennemgås kort de udvidelser og indskrænkninger, lovforslaget indfører.

Udvidelser

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at 25 elementer udbygger den gældende offentlighedslovs princip om åbenhed i den offentlige forvaltning.⁴ Dette gælder især offentlighedslovens anvendelsesområde, hvor lovforslaget i bredt omfang viderefører den nugældende offentlighedslovs anvendelsesområde samt indfører flere udvidelser heri, således at anvendelsesområdet udvides til, *inter alia*, at omfatte Kommunernes Landsforening, Danske Regioner

¹ L 144, Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen, 2012/2013.

² Betænkning om offentlighedsloven, BET nr. 1510/2009.

³ L 90, Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen, 2010/2011.

⁴ L 144, *op.cit.*, Bemærkninger til lovforslaget, afsnit 2.3.1.2.

samt virksomheder der primært er ejet af offentlige myndigheder, jf. lovforslagets §§ 2- 6. Der indføres desuden en ret til at få foretaget en sammenstilling af oplysninger i myndighedernes databaser, jf. lovforslagets § 11.

Indskrænkninger

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at lovforslaget på fem punkter indskrænker åbenheden i den offentlige forvaltning i forhold til den nugældende offentlighedslov. På trods af, at åbenhed i offentlighedsloven, rent talmæssigt, udvides mere end det indskrænkes, er det materielle indhold i indskrænkningerne dog større og mere betydningsfuldt end udvidelserne.

Lovforslaget medfører en række indskrænkninger i retten til aktindsigt. I særdeleshed bestemmelserne §§ 22, 24 og 27 er blevet kritiseret for at gå for vidt.

I 2009 vedtog Folketinget en ændring af offentlighedsloven, der medførte, at retten til aktindsigt ikke omfattede sager om førelse af en ministerkalender.⁵ Ved nærværende lovforslags § 22 udvides denne begrænsning i retten til aktindsigt til at omfatte alle kalendere, der føres i de retssubjekter, der er omfattet af lovens anvendelsesområde. Således er det ikke blot ministerkalendere, der er undtaget fra aktindsigt, men nu også ansattes i forvaltningen kalendere.

Det fremgår af bemærkningerne til § 22, at formålet med bestemmelsen er, *inter alia*, at sikre, at kalenderen kan fungere som et praktisk planlægningsredskab samt sikre, at privatsfæren beskyttes for de pågældende personer.

Blandt de sager, der muligvis ikke ville være blevet afdækket, hvis § 22 var trådt i kraft, er historien om statsminister Helle Thorning-Schmidt og hendes mand, Stephen Kinnocks, skattesag. Afgørende for Politikens afsløringer var, at de havde fået aktindsigt i kalenderne for direktørerne i Skat København.⁶

Der er ligeledes sket en udvidelse i de dokumenter, der opfattes som interne dokumenter, og som der derved ikke kan søges aktindsigt i. Det følger af lovforslagets § 24, den såkaldte ministerbetjeningsbestemmelse, at retten til aktindsigt ikke omfatter interne dokumenter og oplysninger, der udveksles mellem myndigheder, når der er konkret grund til at antage, at en minister har eller vil få behov for embedsværkets rådgivning og bistand.

Ifølge bemærkningerne til § 24, har bestemmelsen sin baggrund i ændringerne i den administrative struktur og den politiske beslutningsproces, herunder navnlig den øgede deltagelse af styrelser og direktorater samt det øgede tværministerielle samarbejde om sager og beslutninger af politisk karakter. Bestemmelsen skal medvirke til, at ministeren på hensigtsmæssig måde kan varetage sine funktioner som regeringspolitiker.

I forbindelse med VK-regeringens fremsættelse af lovforslaget i 2010, blev § 24 kritiseret for at være en gummiparagraf, der gav embedsværket carte blanche til potentielt at afvise en hver begæring om aktindsigt. Ved det nye lovforslag har man forsøgt at imødekomme denne kritik. Således er betegnelsen ministerbetjening udgået fra bestemmelsen, og man har i stedet indsat et krav om, at der skal være "konkret grund til at antage, at ministeren har eller vil få behov for embedsværkets rådgivning og bistand".

Den nye betingelse svarer imidlertid i det store hele til Offentlighedskommissionens definition af ministerbetjening, der lød således:

*"Det afgørende [...] er, om udvekslingen sker i en sammenhæng og på et tidspunkt, hvor ministeren har eller må forventes at få brug for embedsværkets rådgivning og bistand."*⁷

⁵ L 212, Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen (Aktindsigt i ministerkalendere), 2008-2009.

⁶ Politiken, *Forvirring om departementschefs rolle i Thornings skattesag*, 10. november 2011. Tilgængelig her: <http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2011/11/10/080646.htm>

⁷ Betænkning om offentlighedsloven, BET nr. 1510/2009, kapitel 27, s. 978.

Man har således ikke formået at imødekomme den fremsatte kritik, for som Danske Medier påpeger⁸, kan alle sager potentielt havne på ministerens bord, hvorefter ministeren kan få behov for embedsværkets rådgivning eller bistand.

Endelig følger det af § 27, nr. 2, at der vil være adgang til at undtage dokumenter, der udarbejdes og udveksles mellem ministre og folketingsmedlemmer i forbindelse med sager om lovgivning eller anden tilsvarende politisk proces. Bestemmelsen tilsigter at beskytte den interne beslutningsproces, og derved imødekomme det behov, en minister har for i fortrolighed at udveksle synspunkter med folketingsmedlemmer, herunder ordførerne for partierne, i forbindelse med f.eks. forberedelsen af et lovforslag.

Offentlighedskommissionen vedtog formuleringen af § 27, nr. 2 med 11 stemmer for og 10 imod. I mindretallets⁹ dissens stod der bl.a., at:

”De formål offentlighedsloven skal varetage - herunder at understøtte informations- og ytringsfriheden og borgernes deltagelse i demokratiet - gør sig i særlig grad gældende i forhold til sager og spørgsmål, der har en politisk karakter, og ikke mindst i forhold til den politiske del af lovgivningsprocessen. Det har vital betydning for folkestyret, at dokumenter fra ministerier mv., der indgår som grundlag for politiske beslutninger, fortsat er omfattet af retten til aktindsigt efter offentlighedsloven.”¹⁰

Muligheden for at søge aktindsigt er derfor vital for pressens kontrolarbejde med det offentlige, og flere politiske skandaler ville således ikke være blevet afsløret, hvis ikke journalister havde fået aktindsigt i mødekalendere, interne notater etc.

Ved den nye undtagelse, svækkes gennemsigtigheden i beslutningsprocessen. Bestemmelsen vil skabe yderligere lukkethed omkring muligheden for at kontrollere det grundlag, som regeringen og Folketinget træffer beslutninger på, og der vil derved være fare for, at offentligheden går glip af vigtige oplysninger, herunder om eventuelle hemmelige forligsaftaler.

Således er der en række af sager, der givetvis ikke kunne være afdækket, hvis § 27, stk. 2 var gældende tidligere. Det gælder bl.a. Nils Giversen og Christoffer Guldbrandsen film ”Den Hemmelige Krig” om fangeudleveringer i Afghanistan, Peter Øvig Knudsens bøger om Blekingegadebanden, samt Informations afsløringen af, at justitsminister Morten Bødskov siden 2011 havde hemmeligholdt oplysninger for Folketinget om, at den irakiske regering, efter Justitsministeriets vurdering, havde brudt aftalen om hjemsendelse af afviste asylansøgere.

Samlet set betyder den nye offentlighedslov, at lovens anvendelsesområde øges væsentligt, men at omfanget af omfattede dokumenter markant begrænses, hvilket står i skarp kontrast til den netop indførte formålsbestemmelse i lovforslaget § 1, stk. 1.

Revisionsbestemmelse

Den 30. april udsendte justitsminister Morten Bødskov en pressemeddelelse,¹¹ hvoraf fremgår, at Folketingets Ombudsmand vil, når loven har været i kraft i tre år, blive anmodet om at gøre rede for myndighedernes anvendelse af ministerbetjeningsreglen og folketingspolitikerreglen. Det fremgår dog af pressemeddelelsen og er udtalt af Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen,¹² at Ombudsmanden udelukkende skal redegøre for, hvorvidt myndighedernes praksis er i overensstemmelse med de nye regler.

⁸ L 144, Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen, 2012/201, Bilag 2.

⁹ Mindretallet bestod af Kate Bluhme, Ebbe Dal, Eva Ersbøll, Mikkel Hertz, Kim Hjerrild, Jette Kammer Jensen, Oluf Jørgensen, Christian Kierkegaard, Steen Rønsholdt og Peter Skov Tvermoes.

¹⁰ Betænkning om offentlighedsloven, BET nr. 1510/2009, kapitel 16, s. 589.

¹¹ Justitsministeriet, *Offentlighedsloven skal evalueres efter tre år*, 30. april 2013. Tilgængelig her:

<http://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2013/offentlighedslov-skal-evalueres-efter-tre-ar>

¹² Politiken, *Ombudsmanden præciserer: Jeg skal ikke evaluere offentlighedsloven*, 30. april 2013. Tilgængelig her: <http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2013/04/30/210911.htm>

Der er således alene tale om en vurdering af ”praksis”, og dermed ikke en vurdering af selve loven og af, hvorvidt loven sikre tilstrækkelig åbenhed og indsigt i de politiske demokratiske processer.

Til trods for den foreslåede revisionsbestemmelses snævre anvendelsesområde, giver Folketingets praksis omkring revisionsbestemmelse anledning til en vis skepsis i forhold til, hvorvidt en sådan revision risikerer at blive ukritisk og ensidig, samt om en sådan overhovedet foretages. Ligeledes viser praksis, at undersøgelseskommissioner er særdeles langtrukne og dyre.

Redegørelse om terrorpakkerne

Den 9. september offentliggjorde justitsministeriet en redegørelse af anti-terrorpakkerne.¹³ Redegørelsen fremstod dog ensidig, da den nærmest udelukkende var baseret på erfaringer indhentet fra PET, Rigsadvokaten og Rigspolitiet.¹⁴ Ligeledes var redegørelsen ukritisk og uden nogen nærmere behandling eller afvejninger af hensynet til retssikkerhed og frihedsrettigheder.

Grundet det ukritiske indhold i redegørelsen, konkluderede den ikke overraskende, at ”Regeringen finder [...], at der som udgangspunkt ikke er anledning til på nuværende tidspunkt at ændre lovgivningen på området”.

Revisionsbestemmelser

Et eksempel på magthavernes ulyst til at revidere en lov i henhold til en revisionsbestemmelse illustreres bedst med den meget omtalte og kritiserede logningsbekendtgørelse, som medfører, at telebranchen er forpligtet til at registrere og gemme oplysninger om privatpersoners telefon- og sms-samtaler samt internettrafik i et år.¹⁵

Da logningsbekendtgørelsen blev indført i 2007, som led i terrorpakke II, indeholdte den en revisionsbestemmelse, hvorefter loven skulle vurderes efter nogle år. Da man i justitsministeriet mente, at loven fungerede efter hensigten, forsøgte man i 2010 at ophæve revisionsbestemmelsen.¹⁶ Dette lykkedes dog ikke og revisionsperioden blev i stedet udskudt fra Folketingsåret 2009-2010 til 2011-2012.¹⁷

Ej heller i Folketingsåret 2011-2012 blev der foretaget en revision, da man ved lov endnu en gang udsatte revisionen, denne gang til Folketingsåret 2013-2014.¹⁸ 6. februar i år blev

¹³ Justitsministeriet, *Redegørelse om erfaringerne med lovgivning indført i forbindelse med anti-terrorpakke I fra 2002 og anti-terrorpakke II fra 2006*, 9. september 2009. Tilgængelig her:

<http://www.ft.dk/samling/20091/almdel/reu/bilag/699/889250/index.htm>

¹⁴ CEPOS, Justitsministeriets redegørelse om anti-terrorpakke I og II er ensidig og ukritisk, 7. oktober 2010.

Tilgængelig her:

http://www.cepos.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/Sep_2010/anti_terrorpakke_I_og_II.pdf

¹⁵ CEPOS, *Logningsbekendtgørelsen bør suspenderes med henblik på retssikkerhedsmæssig revidering*, 20. juli 2010. Tilgængelig her: http://www.cepos.dk/fileadmin/user_upload/billeder/juli/Notat_-_Logningsbekendtgørelsen_boer_suspenderes_med_henblik_paa_retssikkerhedsmæssig_vurdering.pdf

¹⁶ Udkast til lovforslag om ophævelse af revisionsbestemmelse vedrørende retsplejelovens § 786, stk. 4: <https://bdkv2.borger.dk/Lovgivning/Hoeringsportalen/Sider/Fakta.aspx?hpid=2146001382>

¹⁷ L 180, 2009-2010, Forslag til lov om ændring af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven, udleveringsloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige. (Ændring af revisionsbestemmelse).

¹⁸ L 53, 2011-2012, Forslag til lov om ændring af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven, udleveringsloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige. (Ændring af revisionsbestemmelse).

der på ny fremsat et lovforslag, hvorved revisionen endnu engang gang ønskes udskudt til 2014-2015.¹⁹

Som yderligere eksempel på forlængelse af en revisionsperiode kan nævnes den revisionsbestemmelse, der er indeholdt i lov om undersøgelseskommissioner.²⁰ Revisionsbestemmelsen blev forlænget i 2004²¹ og afskaffet i 2007²².

Samtidig med afskaffelsen af revisionsbestemmelsen i 2007, blev der foretaget en mindre ændring af reglerne om beskikkelse af bisiddere, som skete på baggrund af redegørelser som formændene for Skattefradragskommissionen og Kommissionen til undersøgelse af Dan Lynge-sagen. Der skete dog ingen reel revision af loven, da man ikke fandt fuldt grundlag for behovet herfor, hvorfor revisionsbestemmelsen blev afskaffet.

Slutteligt kan nævnes lov om udendørs hold af svin, hvor revisionsperioden først blev forlænget i 2012.²³ En yderligere forlængelse behandles af Folketinget.²⁴

På trods de ovenfor nævnte eksempler på revisionsbestemmelser, har indførelsen af en sådan bestemmelse ikke i nogle af eksemplerne medført en revision af deres respektive love. Henset hertil, samt bestemmelsens begrænsede omfang vurderes det derfor, at tilføjelse af en revisionsbestemmelse i offentlighedsloven ikke vil medføre en reel garanti for, at loven bliver revideret, såfremt loven medfører problemer.

Lovforslag om øget åbenhed hos private

Lovforslaget om offentlighedsloven står i kontrast til flere andre lovforslag, der udgør en stigende tendens til at påbyde virksomheder og private åbenhed. Ved en gennemgang af fremsatte lovforslag fra Folketingsåret 2009-2010 til nærværende Folketingsår, er der i denne periode blevet fremsat 11 lovforslag, der pålagde private og/eller virksomheder kontrol, som følge af et ønske om åbenhed.²⁵ Nedenfor fremhæves forskellige eksempler på disse lovforslag.

I marts 2012 fremsatte daværende erhvervs- og vækstminister Ole Sohn (SF) et forslag til lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd.²⁶ Ved lovforslaget ændres årsregnskabslovens § 99 a vedrørende de 1.100 største danske virksomheders redegørelse for samfundsansvar til udtrykkeligt at omfatte en redegørelse for virksomhedens politikker for at respektere menneskerettighederne og reducere klimapåvirkning. Formålet er at skabe større åbenhed om danske virksomheders samfundsansvar. I sin fremsættelsestale sagde Ole Sohn bl.a.

” ”Formålet er at skabe større åbenhed om danske virksomheders samfundsansvar. Dermed styrkes bl.a. kunders, investorers, medarbejderes og lokalsamfundets muligheder for at forholde sig til virksomhedernes og investorernes indsats i forhold til menneskerettigheder og klimapåvirkning. Det vil skabe gevinster for både samfundet som helhed og for den enkelte virksomhed.”²⁷

¹⁹ L 142, 2012-2013, Forslag til lov om ændring af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven, udleveringsloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige. (Ændring af revisionsbestemmelse).

²⁰ Lov nr. 357 af 02/06/1999 om undersøgelseskommissioner.

²¹ L 232, 2003-2004, Forslag til lov om ændring af lov om undersøgelseskommissioner. (Ændring af revisionsbestemmelse).

²² L 133, 2006-2007, Forslag til lov om ændring af lov om undersøgelseskommissioner (Beskikkelse af bisidder og ophævelse af revisionsbestemmelse)

²³ L 144, 2011-2012, Forslag til lov om ændring af lov om udendørs hold af svin. (Ændring af revisionsbestemmelse).

²⁴ L 168, 2012-2013, Forslag til lov om ændring af lov om udendørs hold af svin. (Ændring af revisionsbestemmelse).

²⁵ Lovforslagene er fundet ved manuel gennemgang af Folketingstidende fra Folketingåret 2009-2010 til med 6. maj 2013.

²⁶ L 125, Forslag til lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, 2011-2012.

²⁷ Ole Sohn, skriftlig fremsættelse (28. marts 2012) L 125

I april 2012 fremsatte daværende skatteminister Thor Möger Pedersen (SF) forslag til ændring af bl.a. ligningsloven.²⁸ Loven har til formål at bekæmpe sort arbejde og medfører bl.a., at der indføres krav om digital betaling ved køb af ydelser over 10.000 kr., samt hjemmel til, at der kan foretages kontrol på privat grund uden retskendelse, såfremt der synligt kan konstateres udendørs aktiviteter af professionel karakter. I bemærkningerne til lovforslaget hedder det bl.a.: ”Synlighed, sporbarhed og gennemsigtighed er derfor centrale elementer, hvis der skal sættes ind mod sort arbejde. Forslagene i dette lovforslag bidrager samlet til øget synlighed, gennemsigtighed og tydeliggørelse af transaktionsspor. Og forslagene vil øge usikkerheden mærkbart for borgere og virksomheder, der engagerer sig i sort arbejde.”

Ligeledes i april 2012 blev der fremsat lovforslag til ændring af selskabsskatteloven, kildeskatteloven, skattekontrolloven, skatteforvaltningsloven og forskellige andre love.²⁹ Det foreslås at skabe større åbenhed om selskabers skattebetalinger. Dette skal efter forslaget ske ved at indføre hjemmel til, at SKAT kan offentliggøre visse nærmere bestemte oplysninger selskabers skatteforhold, hvilket udgør en særlig undtagelse til den tavshedspligt, der gælder for skattemyndighederne. I den offentlige debat om lovforslaget skrev skatteminister Holger K. Nielsen et debatindlæg i Berlingske, hvor han bl.a. gjorde gældende, at ”Omvendt mener vi i regeringen, at det er helt rimeligt, at offentligheden kan kigge selskaberne i kortene - og vi har svært ved at se, at det kan være et problem for selskaberne. Medmindre de faktisk har noget at skjule”.³⁰

I oktober 2012 fremsatte minister for ligestilling og kirke Manu Sareen (RV) et ændringsforslag til lov om ligestilling af kvinder og mænd.³¹ Ændringen medfører, at virksomheder forpligtes til at opstille et måltal for antallet af det underrepræsenterede køn i deres bestyrelser. I forbindelse hermed forpligtes et moderselskab til i et koncernregnskab at medtage oplysninger om samtlige underliggende datterselskaber for på denne måde at opnå gennemsigtighed i koncernen.

Konklusion

Lovforslaget om offentlighedsloven indeholder en række bestemmelser, der på afgørende vis afskærer offentlighedens mulighed for at føre kontrol med det politiske liv. Samtidig har selvsamme politikere vedtaget en række lovforslag der indfører øget kontrol med borgere og virksomheder ud fra et ønske om øget åbenhed. Disse lovforslag er alle udtryk for, at man fra politisk hold lægger stadig større vægt på at skabe offentlighed eller tilsyn med private borgere og virksomheders adfærd, samt at man endog er villig til at gribe ind i grundlovssikrede rettigheder som boligens ukrænkelighed for at sikre dette formål. Denne tendens står i stærk kontrast til de omtalte bestemmelser i forslaget til offentlighedsloven, der begrænser offentlighedens adgang til væsentlige politiske processer. I et demokratisk retssamfund er det stærkt problematisk at de selvsamme magthavere der griber ind i borgernes privatsfære samtidigt søger at værne sig mod offentligheden og mediernes kontrol. Justitsministerens indsættelse af en revisionsbestemmelse er ikke egnet til at modvirke disse kritisable forhold, da revisionen er begrænset i omfang og de historiske erfaringer med revisionsbestemmelser viser, at sådanne ofte udskydes eller afskaffes.

I forlængelse heraf anbefales der derfor, at der foretages ændringer i lovforslaget.

Offentligheden bør have fuld adgang til aktindsigt i forbindelse med sager om førelse af kalendere. Det anbefales derfor at lovforslagets § 22 udgår.

²⁸ L 170 B, Forslag til lov om ændring af ligningsloven og forskellige andre love (Initiativer rettet mod sort arbejde m.v.), 2011-2012.

²⁹ L 173, Forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, kildeskatteloven, skattekontrolloven, skatteforvaltningsloven og forskellige andre love, (Styrkelse af indsatsen mod nulskatteselskaber, beregning af indkomsten i et fast driftssted og åbenhed om selskabers skattebetalinger m.v.), 2011-2012.

³⁰ Berlingske 18. december 2012

³¹ L 2, Forslag til lov om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd (Måltal og politik for den kønsmæssige sammensætning i bestyrelser m.v. for statslige institutioner og virksomheder m.v.), 2012-2013.

Det anbefales endvidere, at § 24 udgår eller indsnævres betydeligt, således at undtagelsen af dokumenter med henvisning til, at der er tale om ministerbetjening, alene kan ske, hvor politiske hensyn taler afgørende for dette. Sådanne dokumenter bør alene kunne undtages, når ministeren har et konkret behov for rådgivning, fordi der foreligger en bestemt sag eller forespørgsel på ministerens bord, der kræver en konkret stillingtagen eller svar.

Endelig anbefales det, at § 27, nr. 2 udgår eller indsnævres betydeligt. Det er særdeles betænkeligt, at offentligheden afskæres fra at søge indsigt i noget så afgørende som grundlaget for den politiske beslutningsproces.